

תלמוד

היה ראשון
הוא ראשון
נאמר היה ראשון
עם בארץ יצא

אור ובהירות בעבודת השם במשנת ברסלב

והפרי את לב האבן משרכם
ונתתי לכם לב בשר

בהר

גליון יט | תשפ"ב

אור להביות הלב של איש ישראל
בועך מאד עד לב השמים לה' ויברך,
ואין סוף ואין תכלית לתשוקתו

שלחברנו

'שכחה' שהיא 'התגלות מאירה'

כשכל התנאים והחכמים התנבאו "עתידה תורה שתשכח מישראל", עמד רבי שמעון בר יוחאי ואמר "חס ושלום, לא תשכח מפי ורע"ו" // ההסתכלות הנכונה על שכחת התורה שבאחרית הימים

אך באותו המעמד בו התנבאו חז"ל על מצבנו הנורא, השתתף גם רבי שמעון בר יוחאי, והוא ענה לעומתם: "אף על פי כן - לא תשכח, שנאמר 'כי לא תשכח מפי זרעו'". ורבינו מגלה שבסופי התיבות של הפסוק מרומנו שמו של אביו 'יוחאי', להורות, שדווקא בכח זרעו של יוחאי, שהוא רשב"י, על ידו עצמו לא תשכח תורה מישראל.

וזו כוונת הדברים: אף שאופפת אותנו שכחה ואנו חשים ריחוק מה', אסור לנו לטעות כביכול תש כח של מעלה, ולעזוב הכל ח"ו. עלינו לדעת שהסיבה העלמית שבגללה הוריד האל-ברוך הוא את השכחה לעולם היא כדי שדווקא מתוכה נזעק וניאנח בחיפוש אחר הקדושה, ואותה זעקה תעלה לפנינו כניגון מופלא של געגוע.

גם אם יעברו ימים ושנים בהם ידמה לנו כאילו מפילים אותנו משמים בדווקא - לא נעזוב את עמדתנו! גם מול רוחות סערה שיוכיחו לנו באותות ומופתים שכל יגיענו לריק, נאמין בדבריהם של הצדיקים ונזעק בגרון נחר: "אני יודע שישינו בוודאי!" (מעשה א' מסיפורי מעשיות); "אני יודע ומאמין שהעבודה העלובה שלי פה בעולם אינה מציאות של 'בדיעבד', אחרי דורות שזכו לחזות בנועם ה'". אל ה' בעצמו ייצר את החושך והערפל האיזמים הללו 'לכתחילה', ודווקא מתוכם הוא מחשיב כל גניחה של העתקה מרע לטוב.

זה מה שטמון בהוראה של 'פסח שני' - שדווקא אותו חיפוש ובקשה של היהודים שהיו טמאים ורחוקים מהקדושה, הוא שחיש בעולם קרבן חדש ומחודש למי שנדמה לו שהוא כבר מחוסר תקווה.

וזהו גם סודה הנעלם של ההילולא הגדולה בתבל, אותה שמושכת רבבות יהודים שכוחים ועזובים, יהודים שאולי נראים ומרגישים שהם פחות מוצלחים, אך בכוח הצדיקים מגלים את עצמם מחדש.

שהרי ביום זה נסתלק רבי שמעון, והיה אפשר לחשוב שכעת הוא נשכח והסתלק מאתנו לעולם, אך **אנו יודעים ומאמינים שדווקא בעת הסתלקותם עולים הצדיקים למעלה בעלייה אינסופית, ומשם הם מביטים עלינו ומורידים לנו דעת של תקווה**, כמו שכתוב בזהר הקדוש 'צדיקאי שכחי' יתיר בעלמא בטר דאסתלקו', ובכך הם מורים לנו שזוהי המציאות גם בחיינו, אף שנראה לנו שאנחנו כל הזמן רק מסתלקים ונעלמים, אבל באמת אנחנו רק עולים ועולים...

זה לא משנה מי אתם; בין אם זכיתם להרגיש לפעמים מתיקות ונועם בעבודת ה' שלכם, ובין אם נדמה לכם שמתיקות של קדושה היא משהו שממכם והלאה - אתם בוודאי מסכימים שבדור הזה על כל צעד ושעל שעושים בדרך אל הקדושה צריך לעבור הררי מניעות וכישלונות איזמים.

הקושי והמניעות גרמו לנו, שאם בתחילת דרכנו, בהיותנו צעירים ורעננים, עוד חלמנו שזוכה להיות צדיקים כמו הבעל שם טוב ממש, עכשיו אנחנו מוכנים להסתפק ב'מדרגות' של העגלון שלו...

לאחר כל המעברים הקשים הללו, עולה לה מעומק הלב זעקה אדירה, צעקה אינסופית שמהדהדת בכל העולמות: מדוע הקדושה כה נעלמת?! למה נדמה שעדיין לא מצאתי את ה', גם אחרי שנים כה ארוכות שאני מוסר את הנפש לחפש אחריו?!

ובינינו; לפעמים אנחנו ממש מרגישים שהסטרא אחרא הצליחה. הרי רוב רובו של כלל ישראל כבר שכח את התורה ואת נותנה, ואפילו מי שכבר נשאר, שכח שיש חיים אחרים בעולם, שכח שאפשר וחיבים להתקרב לה' בתכלית השלמות.

לא בהרבה מקומות נוכל למצוא התייחסות ישירה וברורה לשאלה נוראה זו. התשובה לשאלה זו היא מסודות הבריאה הכמוסים ביותר, וכדי לבארה צריכים גדולי צדיקי הדורות לצמצם התגלויות אלוקות נשגבות כדי שיוכל להבין אותה גם מוחנו הקטן.

מוהר"ג בספרו 'ליקוטי הלכות' (בהלכות גביית חוב מיתומים ג', המיסודת על המאמר 'לכו חזו' שבתחילת ליקוטי מוהר"ו) מיישב את הקושי הזה, והופך אותה לדרך מאירה של התקרבות לה', וכה הם דבריו:

המציאות הנוראה בתקופה בה אנו חיים כיום, מכונה בשם: 'שכחת התורה'. וכפי שהתנבאו חכמינו שנכנסו לכרם ביבנה: "עתידה תורה שתשכח מישראל". ואכן, על אף שלכאורה דורנו מבורך בעשייה דקדושה, אך כל זאת רק בחיצוניות, כאשר בתוך הלבבות פנימה מתפשטת ומתגברת אטימות וקריירות, הנובעת מכך שמציאות ה' נעלמה ונשכחה מכל.

מקורה של 'שכחה' זו הוא בהתגברות העצומה של הניסיונות והקשיים הסובבים כל אחד מאיתנו, כזו המעלה טינה בלב; הרי רצוני הוא אך להתקרב לה' ומדוע 'גם כי אזעק ואשועו סתם תפילתי'...

לב ופנימה

שנת שבתון יהיה לארץ

(ויקרא פרק כה, ה)

בששת ימי המעשה - "שלי שלי, ושלך שלך". אבל בשבת קודש נמשך שבתה ונייחא. בו מתגלית אחדותו יתברך, שורש כל הבריאה והשינויים שביניהם, ועל כן מתבטלת ההפרדה שבין אחד לחבירו.

כעין זה בששת השנים ובשמיטה שאחריהן שבה כל אחד מפקיד שדה; הגבולות והצמצומים בין אחד לחברו, הרי משתלשלות מ'פעולות המשתנות' (כלשון רבינו בליקוטי מוהר"ו ח"ב תורה ב'), ולכן כשהכל נכלל ב'אחד הפשוט', ואין 'משתנות', אז גם אין 'פעולות'...

זו הסיבה שבשבת קודש, וכן ב'שבת הארץ', מתבטלים כל הפעולות, וכל המלאכות אסורות. כי על ידי כל מלאכה ופעולה, מתעצם ומתחזק הגבול והצמצום, בהיותו מתרחק מתחילת הבריאה ושורש האחדות יותר ויותר, כמבואר כל זה בדברי רבינו הקדוש (בתורה ב' תניינא) ומוהר"ג (בהלכות פריקה וטעניה ד' המיסוד על תורה זו אות ו').

בימי החול אנו מצויים להכין ולהתכונן לשבת קודש, ובימי הגלות אנו קוצצים את שבתות הארץ. שכן, 'שבת' ו'שמיטה' לא ללמד על עצמם יצאו, אלא ללמד על הכלל כולו יצאו. ללמדנו, איך כוללים באחד הפשוט, את העולם כולו, אשר מלא בפעולות משתנות, ורוחוקות ומרחיקות מתכלית הבריאה, ובפרצופים ודעות שונות.

"זכרוהו מאחד בשבת" - גם בחול ובגלות, אפשר להמשיך קדושת שבת ושבת הארץ, על ידי שמשטשטים את הגבולות והפצרות, הדינים והצמצומים בין איש לרעהו. הרי אומר: כשאין אדם מפקיד על שלו ועומד על דעתו, הוא ממשיך קדושת שבת הארץ. מקדש את ימי החול בקדושת שבת, ומקרב את ה'יום שכולו שבת'.

זהו לשון מוהר"ג בתוך דבריו: כי שמיטה בחינת 'שבת', כמו שכתוב 'שנת שבתון יהיה לארץ', וכמו שפירש"י 'כמו שבת בראשית', היינו שבשנה השביעית נמשך קדושת שבת על הארץ, ועל כן כל הפירות ותבואות הארץ הם הפקר לכל כי מתבטלים כל הפעולות משתנות וכל הדעות משונות, ונכללים באחדות הפשוט, ועל כן כל התבואה הפקד לכל, כי אסור שיהיה שום הפקדה ושינוי דעה על התבואה בשנה השביעית לומר שזאת התבואה שייך לבעל שדה זה וזאת התבואה שייכה לבעל שדה אחר, שיהו בחינת פעולות משתנות ושינוי דעות, כי עכשיו הכל שווין כי נכללת הארץ או בחינת 'שבת' ששם נכללים כל הפעולות משתנות יחד באחדות הפשוט ששם הכל כולליו יחד, ואסור שיהיה שום שינוי דעה והפקדה ביניהם.

ועל כן או אסורים כל עבודת הארץ כמו שכתוב שדך לא תורע וכו' שנת שבתון יהיה לארץ, כי אז בחינת שבת, שאז מתבטל בחינת עבד מוט"ש ונכלל בבחינת בן בחינת נייחא וכו', שאסור לכל אחד לחזיק בתבואתו כאילו היא שלו לבדו ולהפקיד ח"ו על חבירו שלא לאכול ממנה, שיהו בחינת שינוי דעה בחינת פעולות משתנות. ועכשיו בשמיטה אסור כל זה, כי עכשיו צריכים להמשיך קדושת שבת על הארץ, כי אז מתבטלים כל הפעולות משתנות, שהם בחינת כל השינוי דעות, ונכללים כאחד בבחינת אחדות הפשוט, ואז מתבטל כל העבדות.

נוסעים אֵנְחָנוּ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה'!

הדברים האלה הנאמרים באמת, החיה אותי (עין הארץ, עמוד מה).

הוא הדין בנסיעה לרבי שמעון:

יש חלות אחד לנסוע לרבי שמעון, וחלות אחד להיות אצל רבי שמעון - - -

ר' מנחם: פלאי פלאים! אני מקווה שאכן יהיה לי כח 'לנסוע' גם בלי להגיע'...

רבי שמחה: מדוע אתה כבר מיואש מלהגיע? אתה כבר מדבר כמו אחד שבטוח שלא יגיע לציון.

ר' מנחם: וכי כיצד אצליח להגיע? הרי הקליפות האלה מתכננים להקיף את כל ההר וכו' וכו'.

רבי שמחה: אולי תקנה מהם כרטיס?

ר' מנחם: קודם כל, אני לא בטוח שעם הכרטיסים כן יוכלו להגיע. ושנית, אני מתפלל עליך כיצד אתה מציע לי דבר כזה; וכי אני יסע לרבי שמעון דרך הקליפות האלה שכל עניינם הוא ההיפך הגמור מקדושת רבי שמעון.

רבי שמחה: אשריך וטוב לך, זה מה שרציתי לשמוע. אבל ר' מנחם, זיי נישט אזוי דערשראקן. אין לך מה להתייאש. אתה תנסה, ויתכן מאד שתגלה שהכל היה רק פחד מיותר. ה' יכול להביא אותך עד לרבי שמעון על אף כל הקליפות...

אנחנו צריכים ללמוד מהשני למלך שהלך לחפש את הבת מלך, וכשהגיע אל המבצר וראה שעומדים שם הרבה חיילות, "האט ער מורא גיהאט פאר די חיילות, טאמער וועלן זיי אים ניט לאזין אריין גיין. **האט ער זיך מיישב גיווען: איך וועל מיך פרוווען.** און האט איבער גילאזט דאס פערד, און איז גיגאנגען צום שלאס. **האט מען אים גילאזט, און מען האט אים גאר ניט מעכב גיווען.** און ער איז גיגאנגען פון איין חדר צום אנדערין און מען האט אים ניט גיווערט'.

אתה תנסה את עצמך, וה' הטוב בעיניו יעשה!

לסיום, כדי לתת לך חשק לצאת מהבית, אספר לך סיפור חריף מאד בשם רבי שמואל העלער זצ"ל מעיה"ק צפת, המבואר בספרו של נינו רבי שמואל הורביץ זצ"ל "מי שמואל" (פרק ד) וכך הוא כותב שם:

"שמעתי משאר בשרי, הרב החסיד רבי שמואל זכר צדיק לברכה, נכד זקנו הרב הקדוש רבי שמואל העליר זכר צדיק לברכה, שאביו סיפר לו, שזקנו רבי שמואל בשנה האחרונה לפני פטירתו היה חלש, ואמר ערב ל"ג בעומר שלא יסע למירון מפני קושי הנסיעה בחמורים. ובל"ג בעומר, והנה רבי שמואל בא למירון, ושאלוהו על זה והשיב כי קראו לו בחלום הכתוב 'וכל אשר לא יעלה בית אלקים וכושו יחרם' (עזרא יט, ח) ועל כן התחזק ובא..."

ר' מנחם: מה? הוא היה בריסקער או ברסלבער?

רבי שמחה: רבי וועלוול עצמו היה בריסקער, אבל בנשמתו היה "א שטיק ברסלבער"... והוא היה זה שקירב את אחיו הקטן רבי שמואל לחסידות ברסלב. וכפי שרבי שמואל מספר בקונטרס "עין הארץ" על אחיו רבי וועלוול: "היה ידען נפלא בספרי חסידות ברסלב. והראשון שהביא אותי אל בית היין ונתן לי לטעום מהיין הטוב הזה ולימד אותי בפעם הראשונה כפי אשר נקלט לי במוחי בספר ליקוטי מוהר"ן - הוא האיש המופלא הזה. והייתי אז בגיל צעיר מאד, ונקלט בזכותו שהתחיל ללמוד את ההקדמה של ליקוטי מוהר"ן, ובהגיעו למילים "מי כמוהו מורה" הרים את קולו ואחזו חיל ורעדה, ואמר כמה פעמים מילים אלו "מי כמוהו מורה", ומורא עלה על ראשי כששמעתי את המילים האלו יוצאים מפיו באמת ובתמים ובלב שלם".

ר' מנחם: מעניין מאד. תלמיד של הבריסקער רב לומד בהתלהבות ליקוטי מוהר"ן ומקרב את אחיו לברסלב... נו, ומה היה החידוש של רבי וועלוול על ענין הנסיעה לצדיק?

רבי שמחה: הוא היה בריסקער, ולכן חידש "א בריסקער חידוש" על ענין הנסיעה. וזאת ע"פ דרך הלימוד של בריסק שיש בכל דבר "צוויי דינים", כך שגם בענין הנסיעה לרבינו על ראש השנה יש ב' דינים; דין אחד 'לנסוע' לרבינו, ודין שני 'להיות' אצל רבינו.

וכך מספר רבי שמואל צ'צ'יק שם:

"כשנסענו לפני יותר מעשרים שנה חבורה שלימה על ר"ה לאומאן עם הנסיעה המפורסמת אשר נקראת בשם 'נסיעת קישינוב', ובערב ר"ה כשהיינו בקישינוב עמדנו לבקש על נפשנו הרמים ותחנונים מאת ממשלת הזדון של הרוסים, לרחם עלינו שיפתחו לנו שערי עיר הקודש אומאן על ימי ר"ה הקדושים, ולא אבו הרשעים האלה לתת לנו לעבור בגבולם והקשו את רוחם ואמצו את לבבם, ונשארונו על ימי ר"ה הקדושים בקישינוב ושבענו הרבה צרות ורעות, וחזרנו בידים ריקות, כאשר באנו כן שבנו. והיה כבואי אל אחי וסיפתי לו את כל המעשה הזה, והייתי שבור ורצון מטלטול הדרך הקשה ולבי היה דוי כי לא זכיתי לבוא אל הקודש פנימה להיות על ימי ר"ה הקדושים באומן, ענה ואמר לי: אין דאגה. ואמר לי בלשון הלמדנים בליטא: יש כאן שני חלונות, חלונות אחד לנסוע אל הצדיק על ר"ה, וחלונות אחד להיות על ר"ה, והם שני תיקונים מיוחדים. והתיקון לנסוע אל הצדיק זה היה לכם בשלימות, ואם כן כדאי היה הדבר לנסוע רק בשביל זה! וכשאמר לי

רבי שמחה: איך עבר עליך השבוע, ר' מנחם, האם חשבת על 'שבת'? התגעגעת לקדושתה?

ר' מנחם: אני יגיד לך את האמת, חשבתי על שבת וניסיתי קצת לקיים את מה שדיברנו בשבוע שעבר, אבל רוב המחשבות שלי עכשו הם סביב ל"ג בעומר והעליה לציון רבי שמעון בר יוחאי.

רבי שמחה: נו, גם זה 'שבת'... על רבי שמעון בר יוחאי נאמר בזהר "אתה הוא שבת דכולהו יומי".

ר' מנחם: מה באמת יהיה עם ל"ג בעומר? האם נצליח להגיע לציון הקדוש? מה אתה אומר?

רבי שמחה: אין לי רוח הקודש...

ר' מנחם: מה צריכים לעשות למעשה?

רבי שמחה: לנסוע לרבי שמעון!

ר' מנחם: אבל הא-גופא הרי השאלה הגדולה, האם נצליח להגיע או לא?

רבי שמחה: לא דיברתי על 'להגיע', דיברתי על 'לנסוע'... לנסוע יכול כל אחד, גם אם לא יגיע חס ושלום.

ר' מנחם: מה הענין לנסוע אם לא מגיעים? וכי יש ענין לנסוע בל"ג בעומר ל'צומת חנניה' או לכרמיאל? הרי רוצים להגיע לרבי שמעון.

רבי שמחה: נסיעה לצדיק אינו כמו נסיעה לאמריקה או ללונדון... בעוד שנסיעה רגילה אינה אלא 'אמצעי' להגיע למחוז חפצו, הרי שהנסיעה לצדיק היא לא רק 'אמצעי' להגיע אליו אלא היא עצמה יש בה קדושה עצומה ותיקון נפלא.

ולכן, גם מי שלא יצליח להגיע לרבי שמעון ח"ו - אם רק 'נסע' אליו זה לריווח עצום!

עד כדי כך שכשעברו תלמידיו של רבינו, רבי יודל ורבי שמואל אייזיק, לגור בקרבת מקום לרבינו כדי לחסוך את הנסיעות הארוכות, "אז אמר שהוא מתגעגע מאד אחר הדרכים שלהם שהיו נוסעים בהם אליו" (חיי מוהר"ן, רצא).

"ואמר שבכל פסיעה ופסיעה שלהם, כשנסעו אליו, נברא מלאך מכל פסיעה ופסיעה. ואמרו לו: הלא גם כמה יגיעות יש לנו וכמה פסיעות אנו הולכין קודם ששוכרין העגלה לנסוע? השיב: בודאי גם זה בכלל, כי גם מאלו הפסיעות נברא מלאך מכל פסיעה ופסיעה" (ס).

הרי לך שהנסיעה עצמה קודש היא, ומהפסיעות עצמם נבראים מלאכים קדושים. כך שאין לך מה לדאוג; אנחנו ניסע לרבי שמעון, ואולי גם נזכה להגיע...

ברגע שנצא מפתח הבית לכיוון רבי שמעון, כבר נזכה להשליך מעלינו משאוי גדול. וכדברי רבינו בשיחות הר"ן: "אפיקורסות נקראת משא, כמו שכתב רש"י על 'משאכם' מלמד שהיו בהם אפיקורסים'. על כן, כשנסוע להצדיק הוא משליך מעליו משאוי גדולה, כי מאחר שנוסע כבר יש לו אמונה, שהוא היפך האפיקורסות" (שיחות הר"ן, לז).

ר' מנחם: אני מתפלל מאד לשמוע על כך. אף פעם לא חשבתי שהנסיעה עצמה יש בה איזה תיקון.

רבי שמחה: גם אני לא חשבתי, עד שראיתי שזה כתוב בפירוש...

אגב, יש חידוש יפה מאד, שאמר רבי וועלוול צ'צ'יק זצ"ל - תלמיד הגרי"ז מבריסק זיע"א - לאחיו הצעיר רבי שמואל צ'צ'יק זצ"ל, על ענין הנסיעה לצדיק. הוא דיבר אז על הנסיעה לאומן על ראש השנה.

נדהמת

איזו הילימן רבי שמעון...

באתי בענין פפתה, רש דל ואביון, נגוע ומצנח, מובקב ומטרף, עני וכואב, לצעק ולזעוק לפני הדרת קדשתך: רבי רבי רבי, אבי אבי, רבב ישראל ופרשיו, נהירו דבוצינא דאורייתא, עורר למה תישן. איך תוכלו לסבול צרות ישראל. קומו והתעוררו עם כל הצדיקי אמת להסתפל ולראות במקריות צרות נפשנו, הקיצו ורננו שוכני עפר, קומו ושיני מכתל לסעדינו. צדיקי יסודי עולם, קומו בעזרתנו בעת צרה הזאת, חוסו והקמלו על כל עדרת בני ישראל, ובתוכם עלי החוטא והפגום, המלא חטאים מכה רגל ועד ראש. על כל עדרת בני ישראל, ובתוכם עלי החוטא והפגום, המלא חטאים מכה רגל ועד ראש.

תולדות חייו הקדושים של
אביו עזריה מוהרנ"ת ז"ל
ע"פ פ"א ראש השנה בארבעת עשר נסח
פרק י"ט

בא' בכסלו תקס"ג, התקיימה ברכת רבינו לתלמידו; אחרי עשר שנות סבל וצער, כאשר לא נתקיימו ילדיהם ר"ל, ילדה זוגתו של מוהרנ"ת בן זכר למזל טוב. ביום ששי, ח' בכסלו, התקיימה הברית, ונקרא שמו בישראל 'שכנא', על שם זקנו של מוהרנ"ת.

הגן רבי שכנא

זכה רבי שכנא בילדותו לחזות פני רבינו הקדוש. פעם, בחן רבינו אותו ואת בנו של רבי נפתלי, רבי אפרים, בסוגיה בגמרא שעסקה בדיני הלוואות. לאחר מכן, שאל רבינו את שכנא הקטן: "אמור נא, מה עדיף להיות, לוזה או מלווה?". הילד ענה כי טוב להיות מלווה, ואז השיב לו רבינו בשאלה: "אולם מה יהיה במקרה שהלווים אינם פורעים את חובם למלווה?".

הדברים נראו כסתומים, אך רבינו צפה קדימה; ברבות השנים, הלווה רבי שכנא כספים לאנשים ומשום מה לא פרעו לו את חובם. רבי נחמן בורשטיין ע"ה שמע מפי נינו רבי נתן ב"ר אברהם שטרנאהרץ מעשה זה, והוסיף שבעקבות זאת עזב זקנו רבי, שכנא את מסחרו ולמד מלאכת סופרות סת"ם, וברוב כישורו נלמד לבדו, ומלאכת כתיבת הסת"ם עברה אחר כך מדור לדור אצל צאצאיו. (שיח שרפי קודש הנדפס מחדש ח"ב בערכו; טעם זקנים מ"ב)

"וישליך על ה' יבנו"

אכן, ראה בספה"ק 'עלים לתרופה' במכתב מיום ג' דברים שנת תר"ב, כותב מוהרנ"ת:

"אודות בני רבי שכנא שיחיה, מאלו הבנת שאין דעתי נוחה לזה כלל שיהיה חס ושלום 'ראטמאן' (חבר מועצה), אך אף על פי כן לא כתבתי לו דבר מזה מכמה טעמים. ואתה אם תוכל למונעו על ידי דבריך - בוודאי מה טוב, ותוכל לומר לו שגם לי לא ניחא כלל כלל זה העסק, וישליך על ה' יבנו והוא יכלכלו. ויקח מוסר לעצמו מרבי אברהם ראטמאן ז"ל בעצמו, מה פעל בעולם בראטמאן' שלו, ופתאום נחטף ואיננו. וכמה אנשים נתפרנסו בימי בלא עסקים כאלו, שיצטרך לתן דין וחשבון על כל פרטה וכו', השם יתברך יסלח לו; אך אפשר כבר נעשה, או שכבר נכנס בזה הרבה, שקשה להשיבו בזה - מה לעשות, גדול ה', ובוודאי יגמור הכל כרצונו".

וכן במכתבו מאור ליום א' שמות שנת תר"ד: "ה' יתברך יעזור לך ויפרנסך בכבוד, ותפטור מהרה העבדות והסכנה וכו' של התמנות ד'ראטמאן', כי הרבה ריוח והצלחה לפניו יתברך לפרנסך בלא זה, כאשר כל העולם מתפרנסים ממה שמזמין להם ה' יתברך בלי פחדים כאלה ושאר חששות רבות שיש בזה שנוגעים בהתכלית הנצחית. כי איש כשר פשוט, אין שייך לו פרנסה כזאת חס ושלוש כידוע ומובן לכל, והרבה ריוח והצלחה לפניו יתברך שתצא מזה ופרנסתך לא יקופח כלל, כי כל פרנסתו של אדם קצובה לו מראש השנה וכו'. ובפרט שבסמוך קודם נסיעתי שמעתי שגם זוגתך תחיה אינה מסכמת כלל שתהיה 'ראטמאן', וצועקת ומצטערת על זה מאוד - והיה לי נחת מזה, שהיא אשה כשירה ומבינה שאינו שייך לך כלל".

אשרי הנוסעים על ציוןך

נסיעותיהם של חסידי ברסלב למירון היו לשם-דבר מאז התיישבו בארץ הקודש, גם בשנים שהדבר היה כרוך בטירחא ויגיעה רבה, יותר ממה שדרוש בימינו לנסוע לאומאן. כפי שרואים לדוגמא במכתביו של ר' נתן ב"ר יהודה שהיה גר בטבריא, וכמה פעמים עשה את המסירות נפש להגיע למירון להילולא, כשלא פעם הוא כותב שלא אסתייעא מיילתא מחמת מניעות שונות, ולא הספיק להגיע להילולא. וגם בשנים שהצליח להגיע, החל בנסיעה כבר כמה ימים ואף שבוע ויותר קודם ל"ג בעומר.

בשנים שלאחר מכן מצאו להם חסידי ברסלב פינת יקרת במירון, והיו שהים בצל התנא האלקי זיע"א זמן זמנים טובא, ועובדים את ה' ככל אות נפשם הטהורה. בין אלו בולטת ביותר דמותו של החסיד הגולה ר' שמואל הורוויץ ז"ל, אשר אף חמד את ההר לשבתו, ונפשו איותה ויעש לו בית סמוך ונראה למקום קדושת ציון התנא האלקי.

עובדי ה' שבין אנשי שלומינו היו עולים בכל עת והזדמנות מיורשלים עיר הקודש להר הקודש מירון, מהם מקדימים לבוא ומהם מאחרים, כל אחד כפי ענינו, באו לחסות בצל הקודש, ולנצל את הזמן והמקום הגורם לתורה ועבודה ביראה ואהבה.

מה שמסוגל כל כך במירון - מספר ר' שמואל ביומנו "מי שמואל" - שיש שם אויר נח ורך והרים וגבעות ונהרות ומדבריות, וכולו ממוקם חוץ ליישוב שמסוגל לעבודת ה', ובפרט שיש שם הרבה קברי צדיקים, והעולה על הכל הוא ציון התנא האלקי רבי שמעון בר יוחאי זיע"א ממש אין דוגמת החיות שמרגישים שם, בהזדמנות אחרת הוא אף מאחל לעצמו הלוואי שיזכה למקום כזה בגן עדן...

וכך היתה סדר נסיעתם ועבודתם בל"ג בעומר ובימים שלפניו ולאחריה:

הם היו מגיעים כמה ימים לפני ל"ג בעומר, ואפילו לפני שבת שקודם הילולא, לקבל פני 'שבת דכולהו יומין', ולהמשיך כל ברכאן דלעילא ותתא בימא שביעאה. שכן, הכי קרא שמו הילולא?! - הרי כן נוהג שבעולם בחתונה, שכל הקרוב קרוב קודם, וכל מי שמרגיש יותר מחוץ מגיע לשמחה בהקדם יותר... כל השבת היתה כבר חלק בלתי נפרד משמחת הילולא הקרבה ובאה. בקבלת שבת כבר זימרו 'בר יוחאי' כנהוג באותו מקום בכל השנה כולה, ובשבת זו מנהג ארץ ישראל כולה להרבות בשבח הצדיק זיע"א.

אם כי לאכול לא היה שם הרבה, ואף לא מעט, רק לחם עם דגים מלוחים וירקות, אבל לא זה מה שהם חיפשו; ה'עונג שבת' היה התפילות בדביקות והתלהבות, וגם בסעודות היה עיקר התענוג הדיבורים מרבינו ז"ל שדיברו ביניהם, והזמירות והריקודים. מי מדבר על קימת חצות, טבילת מקוה בנחל מגידו, ותפילה בחיות ובכח.

במוצאי שבת אחר הבדלה וסעודת מלווה מלכה, הלכו לישון קמעא, כשלאחר מכן הם מתגברים כארי לעמוד בבית ה' בלילות עד הבוקר בתפילה בוותיקין, ומנצלים את הזדמנות, לקחת את התפילה הנוראה של מוהרנ"ת שחיבר על ההתגלות הנוראה של רבינו ז"ל בסוד גדולת התנא האלקי רשב"י זיע"א - אותה הדפיסו בעותקים רבים, והדביקו על הקירות והמחיצות, בעזרת הגברים והנשים.

בערב ל"ג בעומר כבר התחילו המון-העם להגיע ברבבותיהם, ובעת התקדש היום התאספו אנ"ש ביחד לתפילת מנחה וערבית וספירת העומר בהתעוררות רב כנהוג. ר' שמואל מתאר את ההתעוררות במנחה: "ממש כמו ערב ר"ה באומאן, ומה נהדר היה המראה לראות את כלל ישראל הבאים בהתקשרות לצדיק, ושמיחים בשמחתו, עומדים ופניהם אל הקי, אומרים את התפילות אשר הדביקו אנ"ש מאתמול, ושופכים את ליבם בדברי תפילת המליץ הגדול, ואלו גומרים ואלו מתחילים, וכולם כאחד מתקרבים להשי"ת מתוך שמחות ובכיות".

"אשריני מה טוב חלקינו בהילולא דבר יוחאי, ומה נעים גורלינו בזכות אדונינו בר יוחאי!!".

רבי שמואל הורביץ ז"ל

עובד ה' לנהג בכל כוחו, התקרב לרבינו ז"ל קודם התנותו, וסבל בשל כך מחלוקת ודריפות עצומות. בשנת תרצ"ב נסע לאומן במסירות נפש של ממש, בחסד ה' ניצל מגזירת מוות. עסק רבות בהדפסת והפצת ספרי רבינו ז"ל, ובמיוחד כתבי רבי אברהם ב"ר נחמן.

בעל מוח

אמרו על רבי שכנא, שירש את מוחו החריף של אביו מוהרנ"ת. הוא נודע כלמדן מופלג, ואף חיבר חיבור עמוק על חכמת התכונה והלכות קידוש החודש.

מוהרנ"ת, שהכיר במוחו המזהיר, זרז אותו שיכניס את מוחו בעיון רב בדברי תורתו של רבינו, והקפיד עליו על כך שאינו שם לבו היטב לדברי רבינו להעמיק בהם. וכשחיבר את ספרו על חכמת התכונה והלכות קידוש החודש - הקפיד עליו מוהרנ"ת גם כן, ואמר שהיה צריך לחבר ספר על חסידות; וכן כשחיבר ספר של תפילות, יעץ לו אביו שלא להדפיסו, כי התפילות שבו לא נכתבו מתוך דמעות כראוי: "ס'איז נ'ישט מיט קיין ט'רען".

עם כל זה כיבדו מוהרנ"ת והחשיבו עד למאוד, כמובן מהמכתבים שבי'עלים לתרופה'. והוא שהדפיס בפעם הראשונה את התפילה שאחרי התיקון הכללי, וחרט אז בעצמו את האותיות על העץ. (שיח שרפי קודש הנדפס ח"ב, בערכו)

ברכת רבינו לרבי נתן ורבי נפתלי

רבינו בירך את תלמידו מוהרנ"ת בשתי ברכות מיוחדות נוספות: האחת - שבכל פעם שירצה לישון, ירדם מיד ללא שום שהיות. דבר זה היה נחוץ מאוד לרבי נתן, שכל רגע שלו היה מחושב ומנוצל ליהנות מהבורא. ואכן, כך היה; פעמים רבות היה מאחר ללכת לישון, וקב שיחותיו עם אנשיו, או שחזר מאיזו נסיעה וטרם השלים את שיעוריו. והיה זה כבר קרוב לחצות הלילה, ורצונו היה לקיים קימת חצות כפשוטה, כדברי רבינו שהעיקר הוא לקום בחצות ולשבר את השינה. ואכן, מיד כשהניח ראשו על ידיו או שכב על מיטה, נרדם וישן שעה מועטת, ולאחר מכן התעורר וקם כארי בעת חצות לערוך תיקון-חצות ולעבוד עבודת בוראו.

הברכה השניה שבירכו רבינו - שאף פעם לא יזיק לו עשן התנור (דבר שהיה שכיח מאד בימיהם). וכך היה, לא פעם אירע שהתמלא הבית עשן, בפרט בליל שבת קודש, ובעוד האחרים סבלו מכך, למוהרנ"ת לא אירע כלום, בזכות ברכת רבינו.

(אוצר נחמני ט)

את רבי נפתלי בירך רבינו, שבכל פעם שיצטרך סכום כלשהוא, ימצא את המעות בכיסו. (פתי"ר רבי

אלעזר מרדכי רוזנפלד ע"ה)

שתהיו אפויים בליבי

בתחילת התקרבותם של רבי נתן ורבי נפתלי, אמר להם רבינו: "יש לי שלוש כתות חסידים: האחת - אלו שבאים 'לחטוף שיריים' (= לזכות בסגולה להצלחה וכו'), הכת השניה - אלו שבאים אלי לשמוע 'תורה', והשלישית - אלו שאפויים בליבי". ופנה רבינו למוהרנ"ת ולרבי נפתלי ואמר להם: "רוצה אני, שאתם תהיו מאלו שאפויים בלבי" (שי"ש"ק ב, קב).

ואמנם, זכו שניהם לדבוק ברבינו בדביקות עצומה בכל ליבם. ופעם התבטא רבינו: "כמו שאלו שחולקים עלי אינם יודעי ממני, כך גם אלו שאוחזים ממני אינם יודעים ממני, כי אם נתן ונפתלי מעט" (אבניה ברזל, וראה בחכמה ובינה, כ"א).

מצפוני

מניעות להגיע ל"רבי שמעון" – מה עושים?

כיצד אני מוצא את "רבי שמעון" בחיי היום יום? האם כדי להיות את רשבי"א אני חייב ללמוד קבלה? כיצד זוכים למענם מ"עץ החיים"? כיצד ניצולים מה"שכחה" – כשנמצאים עמוק ב"שכחה"?

התורה מישראל - "כי לא תשכח מפי זרעו" - אשר כל זה ככה הארת תורת הסוד, אור הוזהר הקדוש, אשר על ידו ובכוחו ניפוק מגלותא ברחמי, וניצל משכחת התורה.

וכאן הדבר חייב להיות ברור: האם אכן התורה לא נשתכחה? הלוא חיים אנו בדור שפל כזה, שהקריירות באמונה באל-חי והתבערה היהודית הולכת ודועכת רח"ל, האפיקורסות גוברת והחכמות היצונות מתפשטות בכל ערו, ומיתת הלב זועקת מכל פינה, וכי אין זה שכחת התורה?

אכן, ברור ש"השכחה" הולכת ומתגברת, אולם דוקא משם מופיע ה"עיר קודש משמיא נחית" ויורד אלינו ונותן לנו טעימה מ"אילנא דחיי", וזהו הכח היחיד שמציל אותנו מהביורור הנורא והסופי בטרם הגאולה.

וכמבואר בזה"ק (נשא דף קכ"ד ע"ב): **"כנוונא דא יתעביד לנסא לון לישראל בבורקא בתרייתא** [כאופן זה ייעשה כדי לנסות את ישראל בגאולה האחרונה], **הדא הוא דכתיב "יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים" דאינון מסטרא דטוב וקיימין בנסיונא** [אלו שהם מצד הטוב, ועומדים בנסיון יתבררו לצד הטוב], **והרשיעו רשעים אינון מסטרא דרע ויתקיים בהון "ואל אדמת ישראל לא יבואו" וקטיל לון** [ואלו שהם מצד הרע, יתקיים בהם הפסוק "ואל אדמת ישראל לא יבואו"], **"המשכילים יבינו" - מסטרא דבינה דאיהו אילנא דחיי** [אלו שזוכים להארה מספירת הבינה, שהוא סוד "עץ החיים"], **בגנייהו אתמר [עליהם נאמר] "המשכילים יזהירו כוונה הרקיע" בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הוזהר מן זוהרא דאימא עלאה תשובה, באלין לא צריך נסיון [בחיבור זה שלך, שהוא ספר הוזהר, שנמשך מאור הבינה - תשובה, באלה לא צריך נסיון - צער ויסורי הבורר], ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הוזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי [ומשום שעתידין ישראל לטעום מעץ החיים, שהוא ספר הוזהר הזה, יצאו בו מהגלות ברחמים]."**

הרי לנו שטרם הגאולה אכן מתגבר צד הרע מאד, וצריך לעבור נסיונות קשים כדי לברר את הוזהר, שנמשך מאור יש דרך ששם הבורר נעשה ממילא, וזה על ידי טעימה מעץ החיים - לחיות עם אור הבינה, סודות התורה, וזה מה שמביא ומכין אותנו לגאולה השלימה בב".

ובכן, ברור שעלינו לחדש אצלנו את הענין של לחיות את "רבי שמעון", לא רק כשמתקרב ל"ג בעומר, רק באמת להכניס בנו את אורו הגדול והנורא שיאיר וימלא אותנו.

וזהו על ידי טעימה מ"חיבורא דיליה" - וכפשוטו בלימוד הוזה"ק. ואגב, עצה טובה קמ"ל לקבוע שיעור קבוע בזה"ק מידי יום בינומי, לטעום מאורו הגדול, ואז נחיה אותה בחיי היום יום.

אכן, כמו שהרע מתגבר מצד אחד, לעומתו האור של ספירת הבינה גם מתגברת ומאירה יותר ויותר. וכדי שהאור הזה יחדור למעמקי הנפש גם כשנמצאים עמוק עמוק בתוך השכחה, אזי חייבים את "הנחל נובע", שהוא ג"כ בסוד "אור הבינה", שמוריד לנו למעמקי תחתיות ומזריח לנו שם את "מקור החכמה".

ובכן, גם אם כוחות הסט"א מנסים למנוע מאתנו להגיע ל"רבי שמעון", נפרוץ את המחיצות שהציבו בנו בתוככי הלב גם במשך כל השנה, ונכניס את "רבי שמעון", את האור של הבינה, עץ החיים, למעמקי הלב, ופשוט להתחיל לחיות, ואזי "ואכל וחי לעולם", ואמרתם כה לחי..."

אחרי שנתיים שנמנע מונוי ולא זכיתי להיות כ"ג בעומר בבירון, והנה השנה גם המניעות מהסטרא אחרא מתגברים באמתלאות שונות ומשונות להקשות על העליה מירונה. יש לי הרגשה שזה בשביבילי כרמז מן השמים, שאני צריך לשנות את הגישה שלי ליומו הקדוש של התנא האלקי רשבי"א ולמקום ציונו הקדוש, ושאיין טעם יותר לעלות להר הקודש כמו שעליתי בשנים הקודמים [כמדומני ששלוש שנים עם מניעות כאלו, זה כבר 'חזקה' לכל הדעות], אלא צריך לשנות אצלי את כל ה"רבי שמעון". וכאן שאלתי: היות ולא זכיתי להיות מלוכדי הקבלה ולא זכיתי לכמוד באופן קבוע בזה"ק וסתרתי תורה, אם כן במה וכיצד אני יכול לחדש אצלי את כל העסק עם "רבי שמעון", לדרגתי הקטנה והנומוכה?

ראשית, עצם מהלך המחשבה שלך, כבר שייך לאורו של רשבי"א, שכן תפיסת העולם הטבעי - שאינו חי את ה"סוד" שבתורה - היא אחרת לגמרי, שכן מהלך מחשבתו הוא ש"אם אי אפשר אז אי אפשר, נו מה אני יכול לעשות...". אך אתה, תורה לא-ל, חושב באופן בריא: שאם אי אפשר להגיע בנקל אל הצדיק, אזי "המניעות באים רק להגביר את החשק, וכגודל המניעות כך גודל הנחשק" (וכמבואר בלקו"מ תורה ס"ו), ובכך הנה כבר יש לך נקודה טובה של לחיות עם "תורת הסוד"...

ולעצם שאלתך: במחילה מכוונך, אגא, בבקשה, הרם את ירך והגבה אותו למעלה מראשותיך, ואם מתנוסס שם לתפארה די הייליגע קאפל - דע לך שזהו כוחו של רבי שמעון!

ובכן, המשך הלאה לשני קצוות ראשך; אם נמצאים שם שני פאות קדושות [לא משנה כרגע אם הן מסולסלות...], שכל נענוע שלהם גורמת התפארות ונחת רוח עצומה למעלה (כמבואר בלקו"מ ת"ו) דע לך שגם זה בכוחו של "רבי שמעון"! - וגא לא לשכוח שלפני עשרים / שלושים שנה, קיבלת אותם במתנה שם על ההר הקודש, בצילא דרשב"א...

ומשם המשך ל"דיקנא קדישא" - גם זה בכוחו של "רבי שמעון"!

הכלל: כל הצורה היהודית שיש לנו, וכל היהדות שיש לנו, הכל בכוחו של "רבי שמעון". ולא בכדי עושים את החאלאקע אצל רשבי"א, שכן שם מקבלים את ה"אידישע צורה" ה"צילם אלקים"!

הגישה המוטעית לכל העסק עם התנא האלוקי רשבי"א - שזה משהו ששייך לעולם הקבלה בלבד, בטעות יסודה, שכן, לאמתו של דבר, כל תוזה ביהדות, הכל בכל מכל כל, אין זה אלא בכוחו וזכותו ואורו של רשבי"א.

וכגילוי הנורא של רביה"ק (התחלת לקו"מ במאמר "לכו חזו") על הבטחתו של התנא האלקי רשבי"א שלא תישכח

אפשר לשלוח שאלות שיופיע במדור הזאת בטל או באימייל של המערכת

ה"ר דוד ווייס ה"ו תרם 500 גליונות לרגל שמחת החלאקה לבנו נ"י לכבוד התנא האלוקי רשבי"א זיע"א

לב

נחפשה דרכינו ונחקרה

לאחר הטרגדיה הנוראה שפקדה את אנ"ש בירושלים עיה"ק, בה פרצה לבת-אש ולכדה בתוכה נשמה טהורה, ילדה תמימה מרת אדל ע"ה, בת האברך החשוב והיקר הרב שמעון כהן שיבלחט"א, ולאור דברי חז"ל "אחד מבני החבורה שמת ידאגו כל בני החבורה" - התכנסו כלל אנשי שלומינו חסידי ברסלב בעיה"ק ירושלים, **"לעצרת התעוררות ותפילה"** בבית מדרשנו הגדול במאה-שערים.

העצרת התקיימה ביום שלישי השבוע, בראשות גדולי וקני אנ"ש שליט"א.

לאחר אמירת 'תיקון הכללי' וקטורת בציבור, המסוגלים להמתקת הדינים, ותפילת מנחה, שמעו דברי כיבושין מהרה"ח ר' שמעון צבי שפירא שליט"א, ולאחמ"כ דברי חיזוק ואמונה מאבי המנוחה הר"ר שמעון כהן שליט"א. לאחר מכן התפללו תפילת מעריב, ככה, וספירת העומר - ספירת רבינו הקדוש "נצח שבנצח" - ברשפי אש שלהבת י-ה.

מי שאמר לעולמו די יאמר לצרות עמו בית ישראל די, ובקרוב ממש ישמעינו ברחמינו שנית "הן גאלתי אתכם אחרית כראשית" גאולת עולמים.

קומי רוני בלילה

בעיר בורו-פארק נערך ביום א' העבר א' דר"ח אייר מעמד אדיר, בו נאספו אנ"ש לסעודת ר"ח לרגל פתיחת שערי כולל **"נקודת חצות"**, בו יקיימו אברכי אנ"ש את ציווי של רבינו ז"ל **"שעיקר עבודת איש הישראלי היא לקום בחצות הלילה"**.

במעמד נאמו הרה"ג רבי יצחק אהרן פויגלע שליט"א אב"ד יאוואזשנא מאנסי, ואחד מרבני הכולל שליט"א.

תחזיקו עצמכם יחד!

בליל שישי האחרון נוסדה חבורה חדשה בעיר וויליאמסבורג, בה יתאספו מידי שבע בשבוע להתחזק יחד בדיבוריו הקדושים של רבינו, לעבוד את ה' כראוי עם היסודות הנכונים לימי הבחורות.

מתכונת החבורה הינה באופן של 'שיחת חברים' באהבה ואחדות, בהכוונת הר"ר אברהם יהודה שפילמן שליט"א, ומיוחדת לבחורי ישיבה גדולה.

החבורה התקיים בבית מדרשינו בווייליאמסבורג, מידי ליל שישי לאחר תפילת מעריב בשעה 9:40.

"רק תחזיקו עצמכם ביחד אז תהיו אנשים כשרים, ולא כשרים בלבד אלא אפילו גדולים וצדיקים תהיו!" (חיי מוהר"ן).

נקודות

הצדיק יש לו כח לתקן הכל על ידי עצם ויניעתו ומסירת נפשו בזה העולם בנסוברים וסגופים קשים בשביל ה' ותפרך ובשביל ישראל, עד שעשה תשובה בשביל כל ישראל לדורות. וכמו שמצינו שאמר רבי שמעון בן יוחאי: וכו' לפרט כל העולם וכו'. ואלמלי יותם בן עזיהו עמי, וכו' לפרט גם להבא עד הסוף וכו'. רק העקר שיהיה להאדם שבוה העולם איזה אתערותא דלתתא מעט על כל פנים, כי בלא אתערותא דלתתא בלא אי אפשר. (ליקוטי הלכות,

תפילת המנחה ז, פ)

ה"ר חיים ניימן ה"ו תרם להוצאת זכות "לבבך"